

## **POLICY BRIEF No. 2**

**Guvernul României a publicat spre dezbatere noi propuneri de transpunere a celui de-al Treilea Pachet Energetic UE. EFOR arată că legile sunt complet contrare spiritului Directivelor, ceea ce înseamnă că riscăm un proces la Curtea Europeană de Justiție**

# **CUM NE RATĂM DIN NOU ANGAJAMENTELE ÎN ENERGIE**

## **Scurtă analiză a noilor proiecte de legi privind energia electrică și gazele**



România trebuia să transpună în legislația națională Directivele privind piața unică de energie electrică și gaz până la începutul lui martie. Ca alte țări, a întârziat; însă spre deosebire de acestea, propunerile noastre legislative de transpunere arată intenția clară de a nu continua dezvoltarea pieței de energie în beneficiul consumatorului.

*Septembrie 2011*

### **1. Câteva cuvinte despre ce se vrea în UE cu piețele de energie**

În ultimele două decenii, în UE s-a ajuns la concluzia că sectoarele de energie electrică și de gaz nu trebuie să fie neapărat dominate de monopoluri de stat. Dimpotrivă, ca în orice alt sector din economie, sunt mai eficiente mecanismele de piață care să direcționeze resursele spre cele mai eficiente investiții, iar consumatorii beneficiază de posibilitatea alegerii. Prețurile într-o piață competitivă, așa cum o arată teoria economică, ajung la cel mai mic nivel care permite însă susținabilitate prin investiții eficiente; furnizorii concurează între ei prin calitatea serviciilor oferite; iar producătorii cei mai eficienți sunt răsplățiți de piață. O particularitate a

sectoarelor de energie electrică și de gaze față de alte sectoare o reprezintă faptul că, spre deosebire de piața petrolului de pildă, care e competitivă internațional, acestea două au componente importante de infrastructură (rețele) care sunt monopol natural. Ca urmare, de pe la mijlocul anilor '90, UE încearcă să introducă treptat cât mai multă piață în energie, ținând cont de aceste restricții. Tendința în care merg Directivele trecute și actuale privind piața unică de energie constă în: separarea activităților de monopol (rețele, reglementate) de cele competitive (producție, furnizare); reglementarea accesului la rețele pentru a permite cât mai multă concurență în activitățile competitive; eliminarea oricăror bariere fizice sau de reglementări în spiritul naționalismului economic în calea unei piețe unice funcționale de energie în tot spațiul UE.

Ca să avem o idee de finalitatea acestor noi reguli ale UE, în viitor n-ar trebui să am nicio restricție să cumpăr energie electrică din Franța sau gaz din Polonia, dacă găsesc acolo la preț mai bun sau un furnizor care îmi oferă condiții mai bune. Pentru asta e nevoie însă ca piețele locale să fie interconectate; regulile să fie similare; statele naționale să nu-și mai protejeze coloșii de stat în calea concurenților din piața unică; iar consumatorul să aibă realmente posibilitatea de a alege.

Comisia monitorizează în fiecare an care este stadiul aplicării regulilor comune în fiecare stat în energie electrică și gaze; pe lângă asta, s-a constatat că e mai simplu să se construiască întâi piețe regionale, între țări care sunt mai bine conectate sau au reguli mai apropiate și apoi să se încerce conectarea lor într-o piață unică, într-o etapă ulterioară. În evaluarea stadiului de liberalizare a piețelor de energie electrică și de gaze în care ajunseseră statele membre în 2006, s-a constatat că există câteva bariere importante în calea pieței unice de energie și a libertății de alegere a consumatorilor.

Astfel, principalele probleme sunt: faptul că reglementatorii naționali sunt de multe ori controlați sau influențați politic, ceea ce-i poate face să favorizeze companii de stat sau să mențină prețuri reglementate la un nivel artificial redus în anii electorali; regulile sunt prea diferite între țări vecine și nu permit prea bine comerțul de energie peste graniță; și lipsa de independență a rețelelor, mai ales a celor de transmisie, de interesele unor producători (de regulă de stat), lucru care poate afecta accesul la piață a unor noi concurenți.

Pe scurt, acestea sunt problemele principale la care încearcă să răspundă noile Directive din al Treilea Pachet Energetic al UE, adoptate în 2009 și care ar fi trebuit transpuse în legile naționale până în martie anul acesta. Concret, al Treilea Pachet de energie cuprinde două Directive (2009/72/EC energie electrică și 2009/73/EC gaz); și trei regulamente (715/2009 privind accesul la rețelele de gaz; 714/2009 privind accesul la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică; și înființarea unui reglementator european de energie ACER 713/2009). Pachetul se concentrează pe patru chestiuni pentru înlăturarea celor mai frecvente bariere în calea concurenței în piața unică de energie:

- independența reglementatorului și capacitatea sa de a-și îndeplini misiunea de promovare a concurenței în energie fără să fie influențat de industrie sau politicieni
- separarea clară a intereselor producătorilor de rețelele de transport și a furnizorilor de rețelele de distribuție, pentru a asigura concurența între producători și între furnizori
- separarea clară a depozitelor de gaze de producători, tot pentru a nu împiedica concurența în piața gazelor
- înființarea reglementatorului european de energie pentru a promova armonizarea regulilor naționale și a înlătura barierele în

calea comerțului transfrontalier de energie.

## 2. Unde suntem noi

Dacă România începuse bine pe calea liberalizării piețelor de energie acum câțiva ani, în ultima vreme am început s-o luăm înapoi cu idei care merg în sens contrar liberalizării:

- propusa înființare a companiilor integrate de energie electrică este o concentrare în doi mamuți de stat care nu vor concura între ei, ci vor avea toate motivele să acționeze concertat
- gradul de deschidere a pieței de gaz și de energie electrică a rămas pe la 50%, adică numai jumătate dintre consumatori au realmente posibilitatea de a alege; ceilalți preferă să rămână captivi într-un sistem cu prețuri artificiale, stabilite de un reglementator care și-a pierdut independența de politic și credibilitatea din 2005 înapoi
- concurența nu prea poate să apară între producători de stat, de aceea e nevoie de privatizări și un cadru legal și de politici care să permită investiții noi private
- companiile de stat dau deseori energie ieftină în condiții preferențiale unor clienți, cum ar fi faimoșii "băieți deștepți" ai Hidroelectrică sau companiile de îngurășămintă care beneficiază de legi speciale etc.
- prețurile din "jumătatea competitivă" a piețelor sunt distorsionate de subvenții ascunse sau încrucișate în sectorul reglementat dar și în cel care ar trebui să fie concurențial, și de constrângerile bugetare slabe din sistemul public (de ex., Hidroelectrică cumpără curent scump de la producători termo ca să-i sprijine pe aceștia, și vinde mai ieftin, suportând pierderile termo; distorsiuni majore apar și

în zona reglementată, în "prețurile reglementate" pentru producători)

Efectele acestor politici și idei proaste sunt clare: în lipsa unei piețe liberalizate investitorii privați se retrag (vezi proiectul Energonuclear sau PPP-urile pe care intenționa să le facă Termoelectrică); iar statul nu are bani ca să facă investițiile necesare, estimate la peste 30 de miliarde EUR în acest deceniu. În plus, situația de fapt ascunde responsabilitățile pentru corupția din sistem, suportată tot de consumator în prețuri mai mari sau subvenții din taxe.

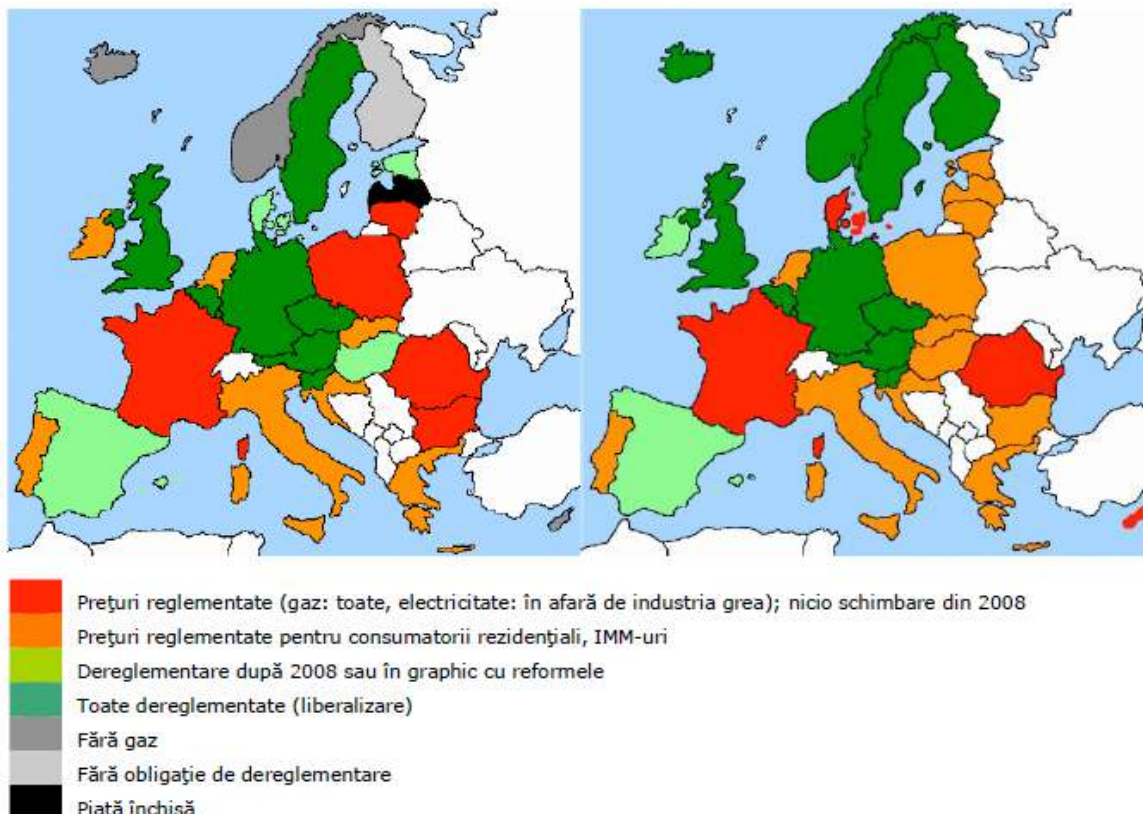
Miza legilor de transpunere a Pachetului al Treilea Energetic în România este așadar rezolvarea acestor probleme. Fiecare țară trebuie să transpună atât regulile comune, cât și să rezolve celelalte probleme specifice contextului local care împiedică liberalizarea deplină a piețelor de gaz și energie electrică. Împotriva României au fost începute 4 proceduri de infringement, pe Directivă vechi din 2003 – două pentru neliberalizarea piețelor de gaz și energie electrică, și două pentru obstacolele în calea comerțului cu energie peste graniță (o interdicție de facto de export pentru gazul de producție internă câtă vreme există coșul, și un tarif la graniță pentru transportul de energie electrică).

## 3. De ce nici noile legi nu-s bune

În primul rând, noile legi nu transpun adecvat Directivă; apoi, nu rezolvă nici problema infringement-urilor vechi, încercând să înlăture barierele din calea liberei concurențe în piața de energie. Astfel:

**În ceea ce privește reglementatorul de energie, ANRE**, legile dau prea multă independență reglementatorului fără responsabilizare. În alți termeni, nu există un mecanism de "checks and balances" pentru a limita posibilele abuzuri ale reglementatorului. Astfel:

- **președintele ANRE are mult prea multe puteri.** În plus, nu există niciun mecanism de



Stadiul liberalizării în piețele de gaz și energie electrică, după date EGREG 2010. Noi și Franța suntem codașii Europei la energia electrică (dreapta), care se liberalizează mai rapid; și tot printre ultimii la gaz. Oricum, suntem singurii care au făcut reforme pe calea liberalizării și pe care acum încercăm să le întoarcem din drum!

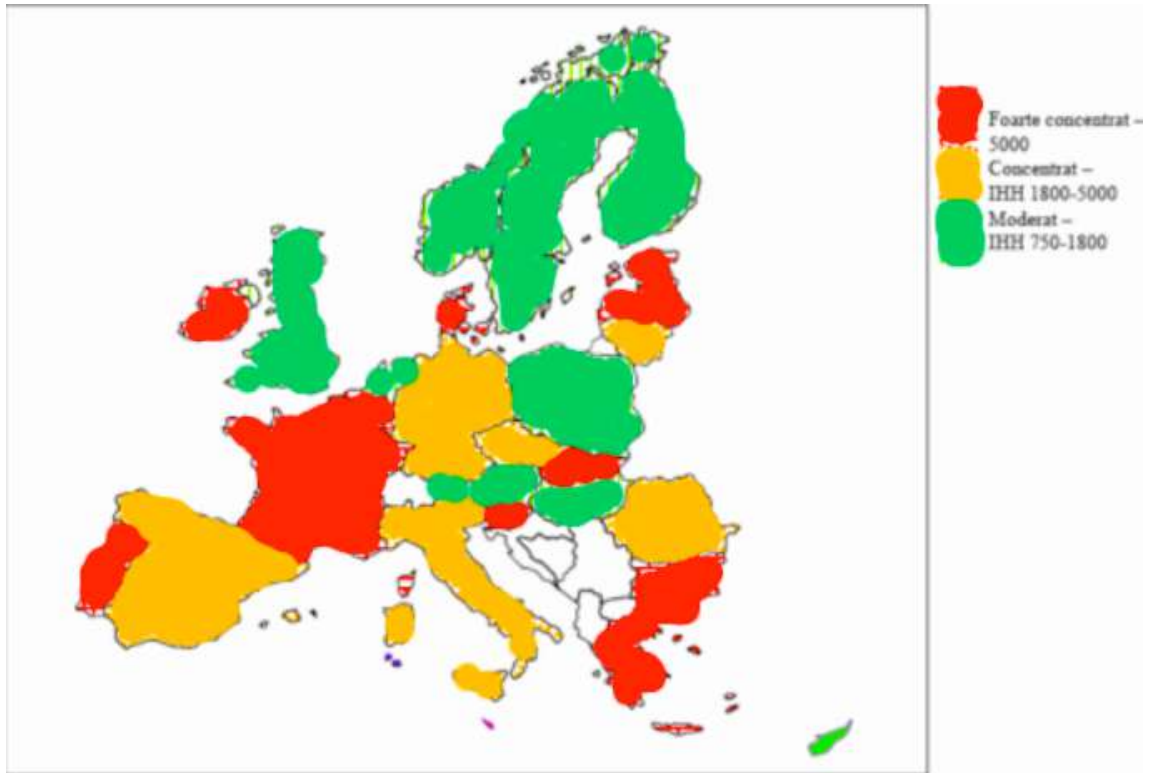
selecție care să asigure competența acestuia, ci el va fi selectat de premier după criterii nespecificate. Președintele poate controla de facto comitetul de reglementare prin simplul fapt că este cel care decide salariile membrilor acestui comitet și îi poate concedia. Am recomandat anterior ca acest comitet de reglementare să nu fie format din salariați ANRE, ci dintr-un board de reglementatori externi, ca boardul guvernatorilor BNR, tocmai pentru a evita aceasă situație.

- **ANRE nu răspunde / nu este responsabilizată în fața nici unei alte instituții.** În analize trecute am spus că ANRE ar trebui, exact ca BNR, să aibă un raport anual de activitate care să

se aprobe de Parlament și conducerea să poată fi înlocuită pentru neîndeplinirea mandatului prin respingerea raportului. Conținutul acestui raport de activitate, abia menționat în legile propuse acum, nu este suficient de clar încât să asigure o monitorizare clară a activității și performanței reglementatorului – poate fi, ca și până acum, un raport cu statistici despre piață, fără detalii despre cum și-a folosit reglementatorul resursele și puterile ce i-au fost încredințate.

#### **Separarea operatorilor de transmisie și a înmagazinării de gaz de producători este complet ratată.**

Directivile oferă două soluții: cea mai simplă, și pe care ne așteptam s-o vedem, este separarea proprietății. Adică, Ministerul Economiei putea păstra Transelectrica și Transgaz, plus noul operator de înmagazinare gaz,



Sursa: CE, 2008. România intră în categoria țărilor cu piață concentrată de energie electrică, chiar fără campionii integrați. Dacă toate companiile de stat ar funcționa concertat și nu ca un cartel slab cum se întâmplă azi, am avea de fapt în 2012 o piață cu cca 90% concentrare chiar după apariția noilor investitori privați, Brazi (Petrom) și eolienele. Nimic din legea energiei electrice nu sugerează ce ar trebui făcut pentru a reduce acest nivel de concentrare.

acceptând ca acțiunile producătorilor să fie transferate unui alt Minister (de pildă Finanțe). Aceasta ar face ca Ministerul Economiei să păstreze responsabilitatea legată de siguranța energetică (în care operatorii de transport sunt foarte importanți), iar Ministerul Finanțelor să se ocupe de maximizarea profiturilor companiilor productive, cum sunt Hidroelectrică sau Romgaz.

Această recomandare era în acord și cu planurile formal acceptate de Guvern și agreate cu FMI, de exemplu, pentru reformarea companiilor de stat. Una dintre recomandările cele mai importante pentru reformarea și responsabilizarea acestor companii, și care are implicații mari și în sectorul energiei, o reprezintă separarea obiectivelor de profit (pe care ar trebui să le aibă cele mai multe dintre companiile de stat producători de energie) de așa-numitele obligații de serviciu public, cum ar fi siguranța furnizării, sau calitatea energiei.

Acestea din urmă trebuie definite clar, bugetate ca orice acțiune guvernamentală de la buget, și nu finanțată prin subvenții încrucișate din profiturile companiilor.

Mai clar spus: guvernul ne explică tot timpul că Hidroelectrică nu poate avea ca obiectiv maximizarea profiturilor, ci trebuie să se ocupe de o mulțime de alte chestiuni, cum ar fi sprijinul industriei de aluminiu și oțel, siguranța sistemului energetic, protecție socială prin prețuri mici către consumatorii reglementați etc. Astfel justifică public toți managerii de acolo de ce profiturile Hidroelectrică sunt mult mai mici decât ar putea fi dacă ar funcționa ca o companie comercială. Noi spunem, e OK ca Hidroelectrică să aibă și alte obiective, însă acestea trebuie să fie: transparente și agreate de toată lumea; aprobate democratic prin Parlament, ca bugetul de stat; bugetate separat de profiturile companiei, prin alocări de bani de la bugetul de stat. Numai așa vom putea

trage la răspundere managementul companiei pentru profitabilitatea acesteia, dar mai ales vom vedea în ce măsură contractele cu băieții deștepți sunt realmente în serviciul public.

În propunerile de legi, pentru separarea operatorului de transport se merge însă pe varianta minimală de separare, nu pe separarea proprietății. Varianta aleasă e însă mai complicată, și mai ambiguă; fiecare stat ar trebui să transpună această variantă într-un mod clar adaptat la condițiile locale. Directiva spune clar doar că persoanele care au un interes sau control în producători nu pot controla operatorul de transport; că există un ofițer de conformitate care veghează acest lucru; iar pentru a asigura obiectivitatea și independența ofițerului respectiv acesta e numit de un organism special de supraveghere etc. Legile românești, în loc să adapteze principiile din Directivă, traduc (ad literam) unul din cele două articole relevante din Directive (Art 14, cel cu persoanele care controlează producătorii și operatorul de transport), lăsându-l complet de izbeliște pe cel deal doilea (Art 21, numirea ofițerului de conformitate și detalierea a cum ar putea funcționa un consiliu de supraveghere în spiritul Directivei). Acest lucru nu se poate numi transpunere, ci o traducere fără filtrul logicii: de pildă, se traduce ad literam formularea "în cazul în care proprietarul rețelei de transport face parte dintr-un operator economic integrat pe verticală", ceea ce evident nu e cazul nici pentru Transgaz, nici pentru Transelectrica. Tot din cauză că vorbim doar de o traducere necitită ulterior, se vorbește generic de operatori de transport, nici măcar nu sunt folosite concret numele celor doi operatori Transelectrica și Transgaz.

Cam același lucru se întâmplă și în cazul înmagazinării de gaz, unde nu e clar cum se va desprinde operatorul de înmagazinare de Romgaz și ce se va întâmpla, de pildă, cu proiectele de investiții pe care le are Romgaz în astfel de capacități.

**Este evident că nu se fac eforturi pentru liberalizarea pieței.** Câteva aspecte sunt foarte sugestive:

1) **În continuare, nu este definit în mod adecvat consumatorul vulnerabil, și nici nu sunt înțeleși clar alți termeni esențiali din Directive.** Directiva spune clar care categorii ar trebui protejate, ca și faptul că un asemenea sprijin **NU** poate fi dat prin distorsionarea mecanismelor de piață (adică, prețuri mici pentru săraci sau prieteni politici, după caz). Or, tocmai asta se încearcă în noile legi: prelungirea pe cât posibil a termenului până la care se mai poate da energie ieftină unor consumatori. În realitate, consumatorul vulnerabil trebuie definit în termeni de sărăcie care nu îi permite accesul la energie și sprijinul se dă exclusiv prin ajutor de venit în cadrul politicii sociale a guvernului.

În loc de asta, în cele două legi apar confuzii majore între ce înseamnă obligație de serviciu public, sprijin pentru consumatori vulnerabili, obligațiile furnizorilor de ultimă instanță și sprijin pentru diferite alte categorii de consumatori protejați, mai mult sau mai puțin legitim. De pildă: consumatorii vulnerabili sunt definiți stângace în legea energiei electrice drept "client final aparținând unei categorii de clienți casnici"; obligațiile de serviciu public, în loc să fie aprobate prin lege trecută prin Parlament (ele necesitând în mod normal bani de la buget) vor fi aprobate de ANRE (gaz) sau de ANRE și guvern (legea energiei electrice). Prețurile reglementate sunt înțelese ca "obligații de serviciu public către unele categorii de consumatori". Acest lucru e complet greșit pentru că prețurile reglementate n-au nimic de-a face cu niciun fel de obligații de serviciu public admisibile în UE (!), ca să nu mai vorbim de cât ar putea fi de abuzată expresia ambiguă "unele categorii de consumatori" pentru a da energie ieftină către tot soiul de prieteni politici. Furnizorii de ultimă instanță (pe care Directiva îi înțelege ca furnizori ai consumatorilor care nu și-au exercitat opțiunea de schimbare a consumatorilor din diverse motive sau

disfuncționalități ale pieței) sunt percepuți ca niște entități ce trebuie să asigure mai curând un soi de servicii sociale consumatorilor vulnerabili; ei sunt obligați să ofere energie la "prețuri stabilite în conformitate cu reglementările ANRE" "clienților vulnerabili și altor categorii de clienți finali".

**2) Nu există nicio măsură pentru rezolvarea barierelor în calea liberalizării azi.** Motivul pentru care liberalizarea e întârziată în România e că apar distorsiuni de prețuri prin subvenții încrucișate sau ascunse; prețurile din piețele competitive sunt prohibitive pentru consumatorii captivi, care nu au niciun interes să opteze pentru schimbarea furnizorilor; iar acest lucru se întâmplă pentru că energia cea mai competitivă (producție hidro, gaz) se duce la clienți privați ai unor companii de stat selectați necompetitiv. De pildă, o măsură simplă și imediată pentru creșterea concurenței în piața de energie ar fi includerea prevederilor Ordinului 445/2009 al MEC în legea energiei electrice, plus cerința de a standardiza cantitățile de energie în ofertele de vânzare. Adică, toate companiile de energie electrică, fără excepții, inclusiv Hidroelectrică, să fie obligate să vândă energie electrică competitiv prin oferte de vânzare pe OPCOM, în pachete de cantități standardizate pentru a evita scuza că în bursă a existat un singur cumpărător pentru cantități uriașe de 2 TWh. O prevedere similară e necesară în legea gazului pentru a asigura că Romgaz încheie contracte competitiv.

**3) Termenul de 2015 agreat cu FMI este slab și opțional.** În ciuda angajamentelor asumate față de FMI nu apare nicăieri în legi angajamentul de a liberaliza separat consumatorii industriali până în 2013 și pe cei casnici până în 2015. ANRE va face niște analize de piață din 2 în 2 ani ca să vadă dacă România e pregătită pentru liberalizare și va decide la fața locului dacă ne respectăm sau nu angajamentele ca membri UE sau din acordul cu FMI. În alte cuvinte, citind

legea pare că ANRE nici măcar n-ar fi cine știe ce responsabilă de promovarea concurenței, ci e mai curând un soi de observator independent care doar va vedea cum reacționează piața. Amânarea liberalizării poate fi făcută nu doar pentru casnici ci și pentru industriali care beneficiază de prețuri reglementate sau "contracte cadru" pentru gaz, lucru care lasă de înțeles că cei care au beneficiat de-a lungul timpului de gaz ieftin o vor putea face foarte bine și după 2015, la discreția reglementatorului. Deși într-adevăr legea gazului nu îi menționează pe eternii favorizați "consumatori interruptibili" printre cei protejați (sunt enumerați doar "unii casnici" și producția termo în cogenerare), se promit viitoare definiții și reglementări ANRE sau MEC care ar putea lărgi sfera consumatorilor protejați.

**4) Este evidentă lipsa înțelegerii mecanismelor de piață și a pașilor necesari pentru a construi o piață funcțională de energie.** Acest lucru este valabil atât pentru gaz, cât și pentru energie electrică, deși pentru gaz într-o măsură mai mare. În energia electrică există deja niște experiențe pozitive cu dezvoltarea unor mecanisme de piață (platforme de tranzacționare spot și forward, codul comercial al pieței angro de pe site-ul ANRE etc.); în piața de gaz s-ar putea prelua măcar acele elemente pentru care există experiență acumulată din sectorul energiei electrice. În același timp, impresia lăsată de propunerile legislative de care vorbim este că nu se înțelege la nivelul guvernului că se impune actualizarea codului comercial al pieței angro de energie electrică și elaborarea unui cod comercial pentru piața de gaze. Pentru piața de energie electrică trebuie ținut cont de lucrurile noi care au apărut, cum sunt clarificarea obligațiilor de echilibrare pentru energia regenerabilă intermitentă sau modificările impuse de noul bonus de cogenerare etc.

În loc de aceste chestiuni fundamentale, cele două legi sunt pline de balast care nu are ce căuta în legile energiei electrice și a gazelor, ci în coduri

comerciale, norme de aplicare, legislație secundară sau alte reguli și proceduri de importanță mult mai mică decât o lege aprobată prin Parlament. Există de pildă o mulțime de prevederi legate de interdicția de a construi fără autorizație lângă rețeaua de transport de energie electrică și o mulțime de sancțiuni pentru contravenții. Ceea ce ne îngrijorează însă la acest balast efaptul că necesitatea modificării lor frecvente asigurarea o porțiță pentru a legitima oricând repunerea pe tapet a întregii legi și amendarea chestiunilor importante pe șest. În același timp, studiile pe care ANRE s-a angajat să le contracteze pentru liberalizarea pieței de energie electrică și de gaze sunt menționate în lege. Acestea par să fie orientate exclusiv pe analiza impactului social și nu asupra modificărilor ce trebuie aduse în plus legislației, codurilor, normelor, reglementărilor, platformelor de tranzacționare (un OPCOM pentru piața de gaze) etc.

**5) Guvernul României s-a angajat în primăvară față de instituțiile internaționale că, dacă până la sfârșitul anului nu se poate pune în aplicare măsura înființării companiilor integrate de energie electrică Electra și Hidroenergetica, se va găsi o soluție alternativă.** N-a fost însă cu siguranță în intenția nici unei instituții internaționale ca soluția alternativă să însemne o alternativă pentru subvenționarea cărbunelui falit; deși așa s-ar părea că a înțeles Guvernul. În legea privind energia electrică există o prevedere cel puțin stranie: "Prin hotărâre de Guvern, pentru rațiuni legate de siguranța alimentării cu energie electrică, se poate acorda acces garantat energiei electrice produse în centrale electrice care utilizează combustibili din producția internă, dar numai pentru cantități anuale corespunzătoare unei energii primare de maxim 15 % din cantitatea totală de combustibil echivalent necesară pentru a produce energia electrică aferentă consumului brut final al țării." În alte cuvinte, dacă o centrală ineficientă și realmente

falimentară ca Deva nu poate fi salvată prin includerea ei într-un campion integrat, această prevedere permite ca guvernul să decidă prin HG că poate să aibă în schimb vânzări garantate, ce se pot justifica prin HG cu argumente de tipul "avem nevoie de Deva pentru a arde huila românească". E destul de neclar cum un producător ar putea avea vânzări garantate de stat într-o piață realmente liberalizată, fără "șmecherii" ca subvenții încrucișate sau ascunse sub forma unor cumpărări de energie scumpă de către Hidroelectrică. O piață liberalizată este una în care niciun consumator n-ar putea fi obligat să cumpere energie electrică de la Deva.

**6) Pe lângă faptul că legile nu transpun adecvat Directivele, sunt evidente încercările de a introduce în legi porțițe pentru posibile abuzuri în viitor.** Aici intră definiția consumatorilor aflați în diferite categorii ce chipurile ar trebui "sprijinite" prin prețul reglementat, și din care la o adică vor putea face parte și consumatorii industriali; tentativa de a amâna liberalizarea chiar mult după 2015, în ciuda angajamentelor față de FMI care specifică liberalizarea pentru consumatorii industriali în 2013 și toți consumatorii până în 2015. Se legalizează de fapt și încălcările în practică ale legilor actuale, care spun că piața ar fi trebuit liberalizată complet până în iulie 2007, cum o cereau Directivele anterioare, și pentru care avem niște proceduri de infringement aflate în drum spre Curtea Europeană de Justiție. Se legalizează coșul de gaze (care până în prezent era definit de un Ordin MEC/ANRE/ANRM în contradicție cu Legea gazelor, motiv pentru care măcar teoretic coșul putea fi contestat în justiție). Dacă intenția reală din spatele acestor prevederi e interpretabilă și prevederile au cât de cât legătură cu transpunerea Directivelor, există însă și unele chestiuni care par introduse special pentru abuzuri viitoare, mai ales că evident nu ajută cu nimic la dezvoltarea pieței sau adecvarea la cerințele europene. Un asemenea exemplu îl reprezintă **asa-numitele**



**contracte de procesare** din legea energiei electrice. Acesta e pe scurt un contract între o companie care are combustibil și un producător de energie electrică; primul dă combustibilul spre "procesare" producătorului de energie și plătește în schimb un tarif de procesare.

Cum cei mai mulți producători de energie sunt de stat (iar privații nici n-au nevoie de o astfel de reglementare), contractul de procesare riscă să fie o **încălcare simultană a legii achizițiilor publice (producătorul de energie electrică cumpără combustibil necompetitiv) și a principiului vânzării competitive (producătorul de energie vinde electricitate evitând obligația de a tranzacționa competitiv cui dă mai mult pe OPCOM).**

#### 4. Recomandări:

**Legile energiei nu pot fi făcute nici pe genunchi, nici în contradicție cu spiritul Directivelor.** Este în primul rând regretabil că propunerile legislative nu sunt îmbunătățite substanțial față de variantele din martie, care au fost trimise la Comisia Europeană iar aceasta a criticat dur o bună parte din aceste chestiuni; mai mult, guvernul a dat asigurări publice că multe dintre problemele semnalate de Comisie urmau să fie rezolvate în versiunile îmbunătățite ale drafturilor de legi.

**1) Cum am mai spus în primăvară, pur și simplu nu se pot face propuneri de îmbunătățire a acestor legi.** Ele trebuie integral rescrise, clar, concis, detaliind rolurile instituțiilor din piața de energie, și aruncând tot balastul de prevederi neesențiale și de-a dreptul necitibile de cât de prost sunt scrise. Pe de altă parte, o lege a energiei nu poate fi altceva decât un **instrument pentru o strategie mai largă**, care să aibă ca finalitate crearea condițiilor de reglementare și politici pentru o piață funcțională de energie electrică și gaze. Or, România nu are în prezent o strategie energetică; există o strategie din 2007 care nu a fost aplicată consecvent de atunci, ca să nu mai spunem că în forma sa finală

adoptată are paragrafe inconsecvente (cum ar fi privatizările și în același timp înființarea unui campion integrat tip CONEL în energie electrică cuprinzând și entitățile care ar fi trebuit privatizate etc.). Mai avem anul acesta niște "elemente de strategie 2011-2035", aflată tot în dezbateri pe site-ul ministerului, însă care nu poate fi considerată o strategie energetică. O simplă comparație cu Road Map 2003 arată imediat și de ce; pe lângă faptul că nu conține măsuri concrete de dezvoltare a pieței, a mecanismelor și instrumentelor necesare unei piețe funcționale; și că nu are un plan de acțiuni cu măsuri clare și credibile; "strategia" nici măcar nu abordează sectorul gazelor sau al petrolului!

**Singurul lucru care ar putea convinge Comisia și stakeholderii locali ar fi o încercare credibilă de a formula o strategie inteligentă și legislația aferentă într-un pachet coerent, preferabil cu consultanți selectați competitiv de pe piața internațională, că noi se pare că nu suntem în stare.**

**2) Pentru a asigura că nu sunt ratate chestiuni esențiale din Directive, trebuie utilizate și publicate tabele de concordanță.** În realitate, nu e normal ca acestea să nu fie publicate odată cu propunerile de lege, pentru a explica în mod concret cum gândește legiuitorul modul în care va funcționa piața și instituțiile care fac regulile jocului; și cum modul său de gândire e compatibil cu al Comisiei.

**3) Legile actuale nu trebuie aprobate înainte să mai fie discutate cu Comisia Europeană**, pentru a evita continuarea procedurilor de infringement pentru cel de-al Doilea Pachet (având în vedere că nu l-am implementat nici pe acela). Legile actuale (13/2007 și 351/2004) sunt realmente mai aproape de Directivele europene decât cele două drafturi propuse, și aprobarea propunerilor de legi în forma în care apar ele azi n-ar face altceva decât să enerveze Comisia și mai rău, chiar dacă probabil bucură pe undeva niște băieți deștepți.